

sumi debeant, dignoscitur ex evangelio vel oratione; sin minus, prout melius videbitur. In Missa dicitur Cr.

Post Festum celebretur octava; quae tamen non habet locum a fer. 1. cin. usque ad Dom. in Albis; a vig. Pent. usq. ad fest. SS. mae Trinitatis; et a die 17 decemb. usq. ad Epiphan. inclusive. Infra oct. fit de festis duplicibus et semiduplicibus occurrentibus cum commemoratione octavae. Si vero occurrant dies neque dictis festis neque dominicâ impediti, tunc fit de oct. ritu semiduplici. Lect. 1. noct. script. curr.; lect. 2. et 3. noct. de communi (quae ex 1. et 2. loc. alternandae sunt, si pluries de octava fiat). Missa sicut in die Festi cum 2. et 3. orat.

Dies octava celebratur ritu dupl. min. Si eo die occurrat dupl. 1. vel 2. cl., tunc de die octavae fit commemoratio dumtaxat in vesp., laud., et Miss. etiam solemn. Si tale dupl. classicum non occurrat, tunc fit de die octava; et omnia sicut in die Festi, exceptis lection. quae in 1. noct. erunt script. curr. et in aliis de communi cum commemoratione Sancti occurrentis in I. et II. vesp. in laud. et Miss.

Si festum Titularis aut eius octava deiecerint a propria sede alia festa in kalendario indicata, ut supra dixi tunc ista transferri debent, nisi sint duplicia minora vel semiduplicia, quia hoc in casu simplificanda sunt eo die quo cadunt, iuxta rubricas a SS. D. no Nostro Leone XIII praeceptas.

CAPUT XXVIII.

De parochio quoad officium rectoris Ecclesiae.

687. *Ex hoc capite parochi ad quid tenentur?* Praeter supra dicta (n. 673 et 521) circa onerum adimplementum, et devotionem in sacris functionibus procurandam, tenentur speciatim ad sequentia.

I. Curent decentiam, munditiam et nitorem imprimis Ecclesiae, et deinde apparatus, confessionarium et totius sacrae suppellectilis; item renovationem SS. Sacramenti et aquae lustralis. Provideant ut lampas ante ipsum SS. Sacramentum nocte et die semper ardeat; et clavis tabernaculi in tuto custodiatur. Tutissimi sint tum circa vinum pro Missis (ne sit adulteratum vel aqua mixtum), tum circa hostias et particulas (ne confectae fuerint ex farinis emptis cum periculo quod non sint triticeae). Non permittant ut vota cerea vel argentea pro gratia obtenta partes minus pudicas repraesentent (S. R. C. 19 Maii 1881). Animadvertant ne petra sacra alicuius altaris (v. g. per fractionem), vel calices (propter deauritionis amissionem vel foramen), vel sacra indumenta (per amissionem propriae formae) dissacrata evaserint.

II. Provideant ut Missae omnes in altaribus designatis celebrentur; et, si sint *de requie*, varientur orationes (pro uno, vel pro una, vel pro pluribus) iuxta intentionem illorum qui eleemosynas dederunt.

III. Curent ut rubricae observentur, et speciatim 1° Ut tabernaculum SS. mi Sacramenti conopaeum habeat. 2° Ut corporalia, pallae, tobaleae altaris, amictus, albae, cingula, manipuli, et stolae, si de novo conficiantur, nisi prius rite benedicta fuerint, non adhibeantur: neque (antequam manu clerici in sacris fuerint abluta) purgatricibus tradantur; neque demum, si pro Ecclesia evaserint inutilia, ad usus profanos adhibeantur. 3° Ut clerici in minoribus subdiaconi vices non gerant seclusa vera necessitate; nec sufficit si inserviant sine manipulo. (*Decr. 2221. 2963*).

IV. Horis fixis, populo commodis et sub quovis respectu convenientibus (quamvis sibi incommodis), Missas ordinent, aliasque sacras functiones peragant. Dixi *sub quovis respectu convenientibus*; cavendum enim est ne inconsulta novitate aliarum Ecclesiarum functiones turbentur. Maxime autem curent ut Missae aliaeque functiones iuxta campanae sonitum exeant, non vero modo prius mo-

do postea, ita ut parochiani ex dicto sonitu nullam regulam tutam sumere possint.

V. Non permittant ut advenae et prorsus incogniti debitisque destituti litteris testimonialibus Missam celebrent; idque servetur etiamsi circa hoc nihil peculiariter proprius statuisset Episcopus, generalis enim Ecclesiae disciplina id vetat. Berengo (*n. 156*).

VI. Caveat (quantum fieri poterit) ne tales confessarios aut praedicatores acceptent, qui perperam vel sine fructu proprio muneri functuri sint, quamvis Episcopus adhuc illos non suspendisset. Idem dic de sacerdotibus nimis festinanter et irreverenter cum populi scandalo Missam celebrantibus. Intellige si modo stabili, acceptari deberent. Si autem iam fuissent acceptati tunc aut eorum emendationem procurent, aut (nisi maiora mala pertimescant) illos arceant, aut saltem Episcopo denuntient.

VII. Circa laicos sacristiae inservientes vigilant, ut sacerdotibus et rebus sacris debitam reverentiam praestent, neque sacerdotum defectus propalent. Maxime vero vigilant ne pueri sacristiae addicti in vicinis cubiculis aliisque locis solitariis se malitiose abscondant.

VIII. Curent ut omnia, maxime vero picturae antiquae et aliae res pretiosae, nullum detrimentum patiantur et bene serventur. Caveant quam maxime ne, ex intentione eas restaurandi vel ad meliorem formam reducendi, illarum valorem atque pretiositatem ad nihilum redigant.

IX. Sedulam operam navent, ut omnia in tuto sint. Provideant speciatim ne tempore nocturno quisquam in Ecclesia aut turri campanaria absconditus remanere possit. Vasa sacra atque alias res magni momenti sub clavibus retineant, clavesque apud semetipsos servent.

X. Aeris quoque salubritatem a se curandam esse censeant; et proinde identidem (maxime vero postquam magnus populi concursus in Ecclesia adfuit) efficiant, ut omnia aperiantur, et sic aer renovetur. Curent etiam com-

moditatem, et speciatim ut tempore hyemali provisum fuerit ne frigus excessivum in Ecclesia adsit.

XI. Devotiones antiquas non destruant, sed illas foveant atque ut magis magisque adaugeantur, satagant.

XII. Laudandus qui alias quoque devotiones ab Ecclesia approbatas (annuente Episcopo) introducit. Attamen 1° Cavendum ne ad nova festa novasve functiones introducendas eleemosynarum collectiones nimis multiplicentur; hodie enim christifideles hoc in puncto nimia molestia passim afficiuntur, et quasi scandalum efformatur, idque in causa est car devotiones magis momentosae aut opera catholica magis necessaria sustineri non possint. 2° Eleemosynae collectae, ad finem propter quem datae fuerunt usque ad assem scrupulose erogentur. 3° Non facile festum introducant, si iam aliud eiusdem tituli in alia eiusdem loci Ecclesia (populo valde participante) celebretur. 4° Cavendum denique (ruri, aut in parvis oppidis) ne diebus ferialibus nimiae functiones peragantur. Semper enim in eo esse ut campanae pulsantur, populusque advocetur, potius quam in aedificationem, in destructionem redundare potest; facile enim accidit quod foeminae plus aequo accurrant, et sic propriis muneribus deficiant, virosque ad iracundiam provocent; unde tandem (non sine odio religionis) parochus minus existimetur, et tamquam imprudens nimisque exigens traducatur.

XIII. Quoad functiones ante ortum et post occasum solis peragendas, scripsit Berengo (*n. 181*): « Hac in re attendenda est consuetudo et indoles populi; nam in plurimis locis id solum custoditur ut sacra non protrahantur ad multam noctem ». Scavini (*I. 663*) dicit: « Hodie fere ubique ruricolae in pagis, operarii in civitate ad exercitia spiritualia, ad novendialia, praedicationem etc. in feriis nonnisi sub noctem convenire possunt ». Episcopi Neapolitani in Epistola 26 Apr. 1864 (apud Berengo *l. c.*) scripserunt: « Cultus catholicus necessario requirit, ut Ecclesiae accessibiles sint fide-

« bus ante ortum et post occasum solis; et praeceptum de
« habendis sacris conventibus ab albescente ad vespera-
« scentem diem quatuor quintas partes catholicorum impe-
« diret a participatione functionum catholici cultus ». Attamen, quando populo sub noctem in Ecclesia aditus relinquitur, oportet omnino ut Ecclesia ipsa quaquaversus ita illuminetur, ut turpium actionum periculo aditus praecludatur; et cavendum ne ulla puella sola iter agat.

XIV. Solemnitates cum pompa extraordinaria (nisi sint nimis frequentes) omnino approbari debent; quamvis enim malis non careant, tamen ad catholicum cultum sustinendum et augendum quam maxime deserviunt, atque ab Ecclesia approbantur. Curandum tamen ut musica theatrialis et profana arceatur; brachii saecularis auxilio, sapientique rerum omnium dispositione inordinationes praepe-
diantur; et demum ne ultra vires expensae fiant, unde Ecclesia aere alieno nimis gravetur. Dicerem etiam, solemnitates non facile a proprio die ad alium esse trasferendas, et omnino non esse tolerandum ut dies, in qua huiusmodi translatio fiat, alicuius Sacri Mysterii aut festiva de praecepto alterius Sancti sit.

XV. Parochi, si forte aliquam piam confraternitatem in propria Ecclesia habeant, magno affectu illam foveant; hae enim confraternitates (ut ait Berengo *n. 187*) sunt veluti totidem fidei publica testimonia, et mirum in modum deserviunt, ut hi qui ipsis adscribuntur, dum propriam protestantur fidem, pietatem simul foveant, morum honestatem sectentur, et ad eas alios etiam exemplo alliciant. Praeterea, parochis praesertim, magno adiumento sunt; in hodiernis enim Ecclesiarum angustiis (praeter multas in suffragiis erogationes) ad externi cultus splendorem per propriarum solemnitatum celebrationem (sine ullis parochi expensis) valde conferunt. Parochi itaque cum confraternitatibus istis comiter omnino se gerant; et, nisi agatur de rebus prorsus intolerabilibus (ut puta, si parochiales functiones omnino impedire vellent), multa dissimulent;

compatiantur horum laicorum non infrequenti ignorantiae, si quid incaute per imprudentem zelum commiserint, nec contra eos nimis arroganter insurgant: sed placide, benevole, paterne (et quidem solum quatenus speretur fructus) ipsorum defectus notent, et hoc modo facillime vitabunt ne error renovetur. Parochi denique blando modo procurent, ne huiusmodi sodalitia de externo dumtaxat Ecclesiae apparatu et clamoris festis cogitent; sed iis quoque, v. g. orationis, frequentiae Sacramentorum, auditionis verbi Dei etc. exercitiis incumbant, quae animos ad verae pietatis sensus conducere valent.

XVI. Si parochus ab aedituis (*fabbricieri*) dependeat, curet ut viri probi, atque Ecclesiae sibi benevoli eligantur: et in hunc finem suo iure praesentationis (quatenus illud habeat) utatur. Insuper inventarium accurate conficiat, atque aedituis ipsis (et speciatim thesaurario) invigilet prudenter. Attamen cum ipsis concordiam (nisi de rebus omnino intolerabilibus ageretur) servare procuret.

CAPUT XXIX.

De parochis quoad relationes cum aliis parochis et sacerdotibus suae congregationis seu plebanatus.

688. *Hac in re quid potissimum notandum?* Servanda est concordia. Defectus concordiae inter sacerdotes valde notatur a saecularibus et speciale scandalum producit. Adde necessitatem mutui auxilii pro festis, officiis exequialibus, aliisque functionibus, quod propter discordias valde imminui solet.

689. *Quomodo servabitur concordia?* 1° Cavendum ab invidia, et ne propter festa aliasque sacras functiones (populi concursus sibi invicem auferendo) contentiones exurgant. 2° Cavendum solertissime a critica, a murmurationibus, a litigiis. 3° Adhibenda est patientia. Alienos defectus, imo et offensas receptas, dissimulare patien-

terque tolerare oportet. 4° Praestandum est servitium. Occasione festorum, officiorum etc. unusquisque requisitus, et prout de more, propriam operam praestet (Intellige quantum potest pro viribus et sine proprii gregis detrimento). 5° Deserviunt etiam moderatae confabulationes; maxime vero conferentiae circa theologiam moralem et pastoraalem, quae ex legibus dioecesanis, vel iubente Episcopo, sub obligatione cadere possunt. 6° Singularitates, etsi optimae, non nisi prudenter adhibeantur; imo, si aliqua consuetudo, quae ab aliis servatur, non videretur esse servanda, caute et consulto Episcopo procedendum esset, si ex innovatione discordia non levis pertimescenda foret; saepe enim minus malum tolerare oportet ne peius sequatur. In rebus tamen valde substantialibus, alienis erroribus alienaeque socordiae aut perversitati nemo se uniformare debet; neque ex respectu humano perversis principiis, murmurationibus, scandalis, aliisque rebus omnino intolerandis quisquam plausum facere, aut participare poterit. 7° Prandia (si quae sint de consuetudine) serventur; attamen foeminae non assideant: et magna cautela habeatur ne sobrietatis limites excedantur, aut sive murmurationibus sive inconditis clamoribus scandalum ullum saecularibus praebeatur.

CAPUT XXX.

De necessitate ut parochus in regenda paroecia rationem habeat circumstantiarum, et sit (ut vulgo dicitur) homo sui temporis.

ARTICULUS I.

Agitur de re ista in generali.

690. *Adestne revera necessitas ut parochus aetate nostra, non iam prorsus modo (ut ita dicam) antiquo procedat, sed aliquid novi adhibeat?* Distinguendum est inter locum et locum. Oportet enim ut in quibusdam locis more solito procedatur, et in aliis nova media adhibeantur.

691. *Quaenam loca exigunt ut more solito procedatur?*

I. In quibusdam paroeciis, speciatim ruri et in montibus, quamvis adsint inordinationes quoad mores (quae certe nullibi desunt), adhuc viget antiqua fides, et impiae sectae non penetrarunt. Illuc profecto sufficit ut parochi procedant more antiquo; unde optime se gerunt si diligenter explicent Evangelium, faciant catechismum, debitas non omittant correctiones, orent pro populo, bonum exemplum praebeant, identidem sacram Missionem advocent, et uno verbo ea omnia praestent, quae semper et ubique necessaria recognita fuerunt, ut boni pastoris partes adimpleantur. Hoc, inquam, sufficit, nec oportet (saltem ordinarie) ut de rebus modernis solliciti sint.

II. Imo, sicut medicina a morbo non requisita facile praeiudicat, ista media moderna, ubi a circumstantiis non exiguntur, possent obesse et quidem valde. Quid enim si in locis ita praeservatis conciones polemicae fierent? Scripsit D. Thomas (2. 2. q. X A. 7): « Periculosum est publice disputare de fide coram simplicibus, quorum fides